

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
ΠΑΡΝΩΝΑ
ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστου

Newsletter - τεύχος 1

ΤΑ ΝΕΑ ΜΑΣ

Α΄
τετράμηνο
2013
τεύχος 1

**Δράσεις Τμήματος
Προστασίας & Διαχείρισης**
Περισσότερα [σελ. 2](#)

**Δράσεις Τμήματος
Επόπτευσης/Παρακολούθησης
& Εφαρμογών Διαχείρισης**
Περισσότερα [σελ. 8](#)

**Δράσεις Τμήματος
Πληροφόρησης Εκπαίδευσης
& Δημοσιότητας**
Περισσότερα [σελ. 10](#)

Με την συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Α' Τετράμηνο 2013 - Τεύχος 1

Δράσεις Τμήματος Προστασίας & Διαχείρισης

Το τμήμα Προστασίας και Διαχείρισης είναι στελεχωμένο με τρία άτομα, έναν Βιολόγο ΠΕ (PhD), ο οποίος είναι και ο Υπεύθυνος του Τμήματος, έναν Δασολόγο Περιβαλλοντολόγο ΠΕ (M.Sc.) και έναν Μηχανικό Περιβάλλοντος ΠΕ (M.Sc.).

Ο Βιολόγος ΠΕ (PhD) ευθύνεται για την αποδοτική λειτουργία και εκτέλεση των εργασιών που αναλαμβάνει το Τμήμα και προβαίνει σε κάθε ενέργεια και μέτρο που προωθεί την αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία του.

Σύμφωνα με την «Έγκριση Κανονισμού Λειτουργίας Υπηρεσιών Και Του Προσωπικού Του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού» (Αριθμ. 21393 ΦΕΚ747/Β/21 Ιουνίου 2006), το αντικείμενο του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης περιλαμβάνει τις ακόλουθες λειτουργίες (Άρθρο 9):

- Σχεδιασμός/προγραμματισμός/παρακολούθηση/αξιολόγηση της διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής.
- Έρευνα/ παρακολούθηση/ τεκμηρίωση/ αξιολόγηση.
- Παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των μέτρων προστασίας.
- Σχεδιασμός προγραμμάτων.
- Έκδοση γνωμοδοτήσεων και χορήγηση αδειών έρευνας.
- Χαρτογράφηση του συνόλου της Προστατευόμενης Περιοχής.
- Εφαρμογή του Ν.3882/2010 (ΦΕΚ 166/Α'/22-09-2010) «Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών».
- Μηχανοργάνωση/ Τεκμηρίωση.

Διεθνής διαγωνισμός παρακολούθησης

Ο Φορέας Διαχείρισης προκήρυξε στις **26-03-2013 ανοιχτό διεθνή διαγωνισμό** για την επιλογή αναδόχου για τις υπηρεσίες καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών ερπετών και αμφιβίων, ψαριών, χειροπτέρων, θηλαστικών, ασπόνδυλων, πτηνών, χλωρίδας και τύπων οικοτόπων καθώς και καταγραφής και αξιολόγησης των ειδών μανιταριών. Η προκήρυξη στάλθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε. (ΕΕΕΕ) την 26^η Μαρτίου 2013 και δημοσιεύτηκε στο ΚΕΡΔΟΣ, ΑΡΚΑΔΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ και στην εφημερίδα Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ.

Στις **13 Μαΐου 2013** θα πραγματοποιηθεί η διενέργεια του διαγωνισμού στα γραφεία Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού, στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους.

“Επιστημονική αναγνώριση και αποτύπωση των επιμέρους μονάδων της Λιμνοθάλασσας Μουστού και των λοιπών υγροτόπων του Οικολογικού Πάρκου και της ευρύτερης παράκτιας ζώνης”.

Ολοκληρώθηκε με επιτυχία το έργο αναγνώρισης και αποτύπωσης που αφορά στη Λιμνοθάλασσα Μουστού, στο Έλος Κάτω Βερβένων ή Γλυφάδα ή Μπαταρόλα, στο Έλος Φωκιανού και στους λοιπούς υγροτόπους της παράκτιας περιοχής του Πάρκου. Το έργο υλοποιήθηκε από εξωτερικό ανάδοχο και συγκεκριμένα το «Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας/ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΤΟΠΩΝ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ».

Το έργο της παραπάνω περιοχής περιλάμβανε:

- Λεπτομερή φυτοκοινωνιολογική αποτύπωση.
- Αναγνώριση των ορίων του υγροτοπικού συμπλέγματος προς τη χέρσο και χαρτογράφηση των επιμέρους μονάδων του.
- Αξιολόγηση λειτουργιών και αξιών.

- Διαχειριστικές προτάσεις για την διατήρηση των υδροτοπικών λειτουργιών στις επιμέρους μονάδες του υδροτόπου.

Εικόνα 1: Έλος κάτω Βερβένων

Εικόνα 2: Λιμνοθάλασσα Μουστου

Οι παραπάνω επιμέρους εργασίες σταδιακά από τη φυτοκοινωνιολογική μελέτη μέχρι τις προτάσεις διαχείρισης ανά ενότητα λαμβάνοντας υπόψη: α) τα όρια του υδροτόπου προς τη χέρσο, β) τις επιμέρους οικολογικές μονάδες του, και γ) τις λειτουργίες που επιτελούνται και τις αξίες που απορρέουν για τον άνθρωπο.

Εικόνα 3: Υγρότοπος περιοχής Ατσιγγανου

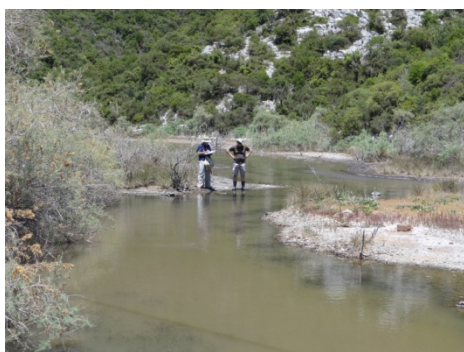
Για την υλοποίηση του έργου λήφθηκαν υπόψη οι θεσμικές δεσμεύσεις της χώρας κυρίως έναντι της Ευρωπαϊκής Οδηγίας των Οικοτόπων (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ) και της Σύμβασης Ραμσάρ για τους Υγροτόπους. Επίσης, λήφθηκαν υπόψη προτεραιότητες και άλλων σχετικών δεσμεύσεων και πρωτοβουλιών όπως η Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά (Οδηγία 2000/60/ΕΚ) και η Πρωτοβουλία για τους Μεσογειακούς Υγροτόπους MedWet.

Η πληροφορία που παρουσιάζουν οι παραγόμενοι

χάρτες θα εξυπηρετεί: α) την τεκμηρίωση των ορίων του υδροτόπου προς τη χέρσο, β) την αξιολόγηση των λειτουργιών και των αξιών του, γ) τον σχεδιασμό διαχείρισης του υδροτοπικού συμπλέγματος, δ) το χωροταξικό σχεδιασμό των χρήσεων γης στις προτεινόμενες ζώνες προστασίας του υδροτοπικού συμπλέγματος και ε) τη συγγραφή εθνικών αναφορών στο πλαίσιο της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και στο πλαίσιο της Σύμβασης Ραμσάρ.

Εικόνα 4: Έλος Φωκιανού

Εικόνα 5: Εικόνες από εργασία πεδίου

Προκαταρκτική εργασία & συναντήσεις με ανάδοχο εμπειρογνώμονα για επικαιροποίηση σχεδίου διαχείρισης - ολοκλήρωση Π.Δ. του Φορέα Διαχείρισης

Ο Φορέας Διαχείρισης στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, με το προσωπικό, την υποστήριξη της Νομικής Συμβούλου του και τον ανάδοχο της Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για την απευθείας Ανάθεση Παροχής Υπηρεσιών Εμπειρογνώμονα, προβαίνει στις απαραίτητες εργασίες και συναντήσεις των εμπλεκόμενων για την αναθεώρηση του συγκεκριμένου νομοθετικού πλαισίου.

Η αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου είναι απαραίτητη, διότι: α) θα πρέπει να επανεξεταστεί υπό το πρίσμα των απαιτήσεων του Ν 3937/2010 «Για την προστασία της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» και να εκπονηθεί σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος για την προστασία του Οικολογικού Πάρκου (άρθρο 4, 5 και 6 του ν. 3937/2010) το οποίο θα υποβληθεί στο ΥΠΕΚΑ, β) το υπό εκπόνηση νέο Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος θα πρέπει να εμπλουτιστεί με νέα στοιχεία που έχουν προκύψει για την περιοχή. (π.χ. το ολοκληρωμένο έργο «Επιστημονική αναγνώριση και αποτύπωση των επιμέρους μονάδων της Λιμνοθάλασσας Μουστού και των λοιπών υγροτόπων του Οικολογικού Πάρκου και της ευρύτερης παράκτιας ζώνης του»), γ) το Σχέδιο Διαχείρισης ανανεώνεται ανά πενταετία. Με τον τρόπο αυτό ο Φορέας Διαχείρισης θα διαθέτει πλέον ένα πλήρες και επικαιροποιημένο τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης της Προστατευόμενης Περιοχής που θα ανταποκρίνονται στις νέες απαιτήσεις.

Διασώσεις ζώων

Εικόνα 6: Παροχή πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένη γερακίνα (*Buteo buteo*)

Σε συνέχεια των «διασώσεων» ειδών της άγριας πανίδας της Προστατευόμενης Περιοχής που έχουν πραγματοποιηθεί από το Φορέα Διαχείρισης, (διάσωση θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, λευκού πελαργού *Ciconia ciconia*, τσαχτοτσικνιά *Ardea cinerea* και γερακίνας *Buteo buteo*, μπούφου *Bubo bubo*, ξεφτεριού *Accipiter nisus* και τσακαλιού *Canis aureus*), το Τμήμα κατέγραψε μια ακόμα διάσωση στο ενεργητικό του σε συνεργασία με άτομα άλλων Τμημάτων. Συγκεκριμένα, παρελήφθη τραυματισμένος ασημόγλαρος (*Larus cachinnans*) από την περιοχή των Κουτρούφων, ο οποίος και προωθήθηκε στην ANIMA για περίθαλψη.

Εργασίες πεδίου - σπήλαια

Τα σπήλαια είναι ιδιόμορφα, κλειστά και ευαίσθητα οικοσυστήματα. Για τη διάνοιξή τους χρειάστηκαν εκατομμύρια χρόνια και για τη δημιουργία του σπηλαιοδιάκοσμού τους εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια επίσης. Η βιοποικιλότητα ενός οικοσυστήματος εξαρτάται κυρίως από και τις σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των ειδών, που συχνά έχει σαν αποτέλεσμα την επικράτηση μικρών απομονωμένων πληθυσμών ειδών που είναι περισσότερο ευαίσθητοι σε δημογραφικά και περιβαλλοντικά προβλήματα και είναι παγκοσμίως μοναδικοί (ενδημικά είδη).

Εικόνα 7: Επίσκεψη σε σπήλαιο Ξηροπηγάδου

Ειδικότερα για τα σπήλαια της περιοχής ευθύνης του Φορέα αλλά και για τα σπήλαια που βρίσκονται εκτός ευθύνης του Φορέα από σε γειτονικές περιοχές, το προσωπικό του Φορέα ξεκίνησε την καταγραφή και μελέτη τη βιοποικιλότητά τους, καθώς δεν έχουν μελετηθεί καθόλου μέχρι στιγμής και υπάρχουν επιστημονικά δεδομένα που πιθανολογούν για την ύπαρξη ειδών ενδημικών σε κάποια από αυτά. Μέσα στο 2011 έχουν καταγραφεί από το προσωπικό του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης δεδομένα για τα ακόλουθα σπήλαια και καταβόθρες της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης: το σπήλαιο του Διονύσου στη Σίντζα, το σπήλαιο

Μάνα στα Πούλιθρα, την καταβόθρα στα Πελετά και τη σπηλαιοκαταβόθρα Δέρσιος στην Παλαιόχωρα. Επιπλέον, μέσα στο 2012 έγιναν 3 επισκέψεις σε σπήλαια και καταβόθρες του δήμου Νότιας Κυνουρίας. Τα σπήλαια αυτά δεν έχουν ονομασία και δεν είναι ούτε γνωστά στον κόσμο ούτε εύκολα προσβάσιμα. Το πρώτο 4μηνο του 2013 έγινε εργασία πεδίου σε 2 νέα σπήλαια στην περιοχή Βασκίνας και στο Λεωνίδιο του δήμου Ν. Κυνουρίας.

Σε όλες τις περιπτώσεις έγιναν πανιδικές καταγραφές και συλλέχθηκαν από 2 άτομα σπηλαιόβιων ορθοπτέρων του γένους *Dolichopoda*, γένος με μεγάλο ποσοστό ενδημισμού σε σπήλαια του Ελλαδικού χώρου που έχουν καταγραφεί και μελετηθεί. Τα δείγματα διατηρούνται σε απόλυτη αιθανόλη για περαιτέρω επιστημονική μελέτη από ερευνητές που θα συνεργαστούν με το Φορέα Διαχείρισης.

Εργασίες πεδίου – συλλογή υλικού

Εικόνα 8: Συλλογή ιστού από νεκρό τσακάλι

Επιπλέον, γίνεται συλλογή ιστών από νεκρά άτομα τσακαλιού που βρίσκονται σκοτωμένα στην προστατευόμενη περιοχή. Το τσακάλι αποτελεί το μεγαλύτερο επίγειο θηρευτή της Πελοποννήσου, επιτελεί ένα πολύ σημαντικό οικολογικό ρόλο στα οικοσυστήματα των περιοχών που διαβιεί, είναι πλέον απειλούμενο είδος εξαιτίας τις προκατάληψης του ανθρώπου εναντίον του. Οι περιοχές που εξαπλώνεται είναι απομακρυσμένες μεταξύ τους, χωρίς διόδους επικοινωνίας και δυνατότητα «ανάμιξης των γενετικών δεξαμενών» των υποπληθυσμών του.

Η συλλογή και διατήρηση των ιστών σε καθαρή αιθανόλη μπορεί να βοηθήσει μελλοντικές γενετικές μελέτες της δημογραφικής δομής του πληθυσμού του τσακαλιού στον υγρότοπο του Μουστού ώστε να προταθούν μέτρα για την επιβίωσή του. Με το ίδιο σκεπτικό συλλέχθηκαν και διατηρούνται δείγματα ιστών από δύο άτομα βίδρας που βρέθηκαν νεκρά στην περιοχή της Νέας Κίου και θα χρησιμοποιηθούν για γενετική σύγκριση με δείγματα βίδρας από τον υγρότοπο Μουστού.

Το προσωπικό του τμήματος, με τη συνεργασία προσωπικού των άλλων τμημάτων, συνέλεξε στις αρχές του έτους έναν μεγάλο αριθμό εμεσμάτων αρπακτικών πτηνών, κυρίως από την ευρύτερη περιοχή απόλυτης προστασίας: υγρότοπος Μουστού. Η επεξεργασία τους έχει ήδη αρχίσει και - μαζί με επεξεργασμένο υλικό που συλλέχθηκε από την ίδια περιοχή τον προηγούμενο χρόνο - με τη βοήθεια συνεργαζόμενου επιστημονικού προσωπικού στο πλαίσιο των προγραμμάτων παρακολούθησης θα δώσουν μια εικόνα της ζωογεωγραφίας των μικρών θηλαστικών της ευρύτερης περιοχής του Μουστού.

Εργασίες πεδίου – καταγραφές πανίδας με αυτόματες φωτογραφικές μηχανές

Οι τέσσερις αυτόματες φωτογραφικές μηχανές καταγραφής πανίδας που έγιναν δωρεά στο Φορέα Διαχείρισης από την ταξιδιωτική ομάδα HoneyGuide Holidays (Μεγ. Βρετανία) τοποθετήθηκαν σε τοποθεσίες της προστατευόμενης περιοχής. Τα σημεία κάθε τοποθεσίας επιλέχθηκαν με βάση βιοδηλωτικά σημάδια θηλαστικών και με βάση την εμπειρία του επιστημονικού προσωπικού σε θέματα πανίδας. Τα αποτελέσματα των καταγραφών χρησιμοποιούνται τόσο για την συμπλήρωση της ζωογεωγραφίας της πανίδας στην προστατευόμενη περιοχή όσο και για τη δημιουργία βίντεο σχετικών με την πανίδα που χρησιμοποιεί το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας για τις δράσεις πληροφόρησης του Φορέα.

Εικόνα 9: Παραλαβή δωρεάς αυτόματης φωτογραφικής μηχανής από υπεύθυνους ταξιδιωτικής Ομάδας HoneyGuide Wild Life Holidays

Συλλογή σπόρων και μοσχευμάτων δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*)

Κατόπιν την αιτήσεως αδείας επιστημονικής έρευνας της Αναπληρώτριας Καθηγήτριας του ΤΕΙ Καβάλας, Τμήμα Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος κα Θεοδώρα Μέρου, σχετικά με αποστολή καρπών και μοσχευμάτων του Δρυώδη Αρκεύθου (*Juniperus drupacea*) από το αυτοφυές δάσος στην περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης της Συστάδας Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής, προσωπικό του τμήματος Προστασίας & Διαχείρισης σε συνεργασία με φύλακες του φορέα διαχείρισης πραγματοποίησε συλλογή των δειγμάτων του προαναφερόμενου είδους.

Εικόνα 10: Συλλογή σπόρων και μοσχευμάτων δενδρόκεδρου στην περιοχή Μονής Μαλεβής

Η έρευνα θα αφορά τη διερεύνηση του αγενούς και εγγενούς πολλαπλασιασμού του είδους *Juniperus drupacea*. Πιο συγκεκριμένα, ο κύριος στόχος της είναι να καθορίσει τις καλύτερες τεχνικές για τη βλάστηση των σπόρων και των μοσχευμάτων και να αξιολογήσει τη βιωσιμότητα των αρτιφύτρων. Σκοπός της έρευνας είναι η αξιολόγηση της δυνατότητας τεχνητών αναδασώσεων του είδους.

Οι παράμετροι που θα μελετηθούν είναι:

A. βάρος των σπόρων, χειρισμοί για την αφαίρεση του λήθαργου, ρυθμός βλάστησης, επιβίωση των αρτιφύτρων.

B. Φύτρωση μοσχευμάτων με τη χρήση αυξητικών ορμονών, επιβίωση αρτιφύτρων.

Συνεχής ενημέρωση της χωρικής βάσης δεδομένων του φορέα διαχείρισης

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Τμήματος υλοποιήθηκε εντός του 2011-2012 η χαρτογράφηση της Προστατευόμενης Περιοχής και ενημερώνεται συνεχώς. Συγκεκριμένα η δράση αφορά στην δημιουργία βάσης δεδομένων για το σύνολο της Προστατευόμενης Περιοχής σε σύστημα συντεταγμένων ΕΓΣΑ '87, που περιέχει:

- Τα γεωγραφικά όρια της χωρικής αρμοδιότητας του ΦΔ και των Περιοχών Προστασίας (Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης και Περιοχές Προστασίας της Φύσης).
- ΙσοΨείς καμπύλες (ισοδιάσταση 20m). Υδρογραφικό Δίκτυο. Οδικό Δίκτυο. Οικισμοί. Γεωλογικό υπόβαθρο. Τριγωνομετρικά σημεία. Λεκάνες απορροής.
- Αεροφωτογραφίες για το σύνολο της Προστατευόμενης Περιοχής [Χορήγηση άδειας χρήσης αεροφωτογραφιών της ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε., σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Α.Π.ΠΡ 1439/23.02 & ΠΡ 1537/23.02, ΡΔ: 1218282/1219228 Άδεια χρήσης για τον ΦΔ (ΑΔΑ: Β4ΓΚ46Ψ84Η-00Ψ)].
- κ.α.

Η ανάπτυξη και συντήρηση της βάσης δεδομένων χρησιμοποιείται για την εύρυθμη λειτουργία του ΦΔ, τους τοπικούς φορείς αλλά και τους αρμόδιους κεντρικούς φορείς. Η χωρική βάση δεδομένων που έχει δημιουργηθεί είναι δυναμική και επιδέχεται συνεχώς διορθώσεις που αφορά στην μεγαλύτερη ακρίβεια τόσο των διανυσματικών, όσο και των περιγραφικών στοιχείων της. Η ενημέρωση της χωρικής βάσης δεδομένων θα πραγματοποιηθεί και το 2013.

Η ψηφιακή χαρτογραφική αναπαράσταση είναι το κατάλληλο εποπτικό περιβάλλον που επιτρέπει στους χρήστες του, ελέγχους νομιμότητας ή μη δραστηριοτήτων και έργων εντός των περιοχών προστασίας, για την ορθολογική προστασία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και την διευκόλυνση της στρατηγικής λήψης αποφάσεων με την οποία θα βελτιωθεί η εφαρμογή πολιτικών προστασίας στο μέλλον.

Τεχνικό Δελτίο

Υποβλήθηκε η 2^η τροποποίηση του Τεχνικού Δελτίου Προτεινόμενης Πράξης στο Ε.Π. «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013». Στα νέα προτεινόμενα Υποέργα περιλαμβάνονται: α) το Υποέργο 9 που αφορά την υλοποίηση δικτύου πεζοπορικών διαδρομών στην περιοχή της Αρκαδίας, β) το Υποέργο 10 που αφορά την συμπλήρωση/αναδιαμόρφωση του Κέντρου Ενημέρωσης Καστάνιτσας καθώς και την διαμόρφωση ενός λαογραφικού μουσείου στο ισόγειο του ιδίου κτιρίου, και γ) τα Υποέργα 11 και 12 που αφορούν στην αποκατάσταση του κτηρίου του πρώην Δημοτικού Σχολείου για την εγκατάσταση Βοτανικού Σταθμού.

Η τελική έγκριση της 2^{ης} τροποποίησης του Τεχνικού Δελτίου θα γίνει από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υ.Π.Ε.Κ.Α.

Δράσεις Τμήματος Επόπτευσης/ Παρακολούθησης & Εφαρμογών Διαχείρισης

Ο Φορέας Διαχείρισης προσέλαβε τον **Απρίλιο του 2011**, πέντε άτομα (Φύλακες/ Ειδικοί Δασικής Προστασίας) με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου. Σκοπός ήταν η μεγαλύτερη δυνατή προστασία της περιοχής, για την καταπολέμηση των παράνομων δραστηριοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και κυρίως για την πρόληψη και την αποτροπή τους. Η φύλαξη της προστατευόμενης περιοχής αποτελεί βασική αρμοδιότητα του Φορέα.

Λόγω της ανεπάρκειας του θεσμικού πλαισίου του Φορέα, παρόλο που έχει εκδοθεί η Κ.Υ.Α. χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής, το προσωπικό φύλαξης δεν έχει τη δυνατότητα να διενεργεί ελέγχους, και η φύλαξη ουσιαστικά περιορίζεται στην παρατήρηση, στην σύσταση και στην άμεση ειδοποίηση των αρμόδιων, για έλεγχο, υπηρεσιών.

Τόσο για τους ορεινούς όγκους όσο και για την υγροτοπική περιοχή, ο Φορέας Διαχείρισης με τα μέσα που διαθέτει έφτασε γενικά σε ένα πάρα πολύ ικανοποιητικό επίπεδο φύλαξης/προστασίας λόγω του ότι σε αυτό συνέβαλε η συνεχής εποπτεία, ενημέρωση, καθοδήγηση και συνεργασία των φυλάκων με όλα τα θεσμοθετημένα όργανα φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής, όπως:

- Πυροσβεστική Υπηρεσία
- Δασική Υπηρεσία
- Θηροφυλακή
- Αστυνομία

Συνεδρίαση με το Συντονιστικό Όργανο πολιτικής προστασίας Π.Ε. Αρκαδίας

Ο Φορέας Διαχείρισης, και φέτος όπως κάθε χρόνο, ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα για συνεδρίαση του Συντονιστικού Οργάνου πολιτικής προστασίας Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας με σκοπό την προετοιμασία εν όψει της αντιπυρικής περιόδου, υπό την προεδρία του αντιπεριφερειάρχη Αρκαδίας κ. Βαγγέλη Γιαννακούρα, στην αίθουσα συνεδριάσεων του κεντρικού καταστήματος της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Παρόντες στη σύσκεψη δήμαρχοι, Αντιδήμαρχοι, εκπρόσωποι φορέων που έχουν εμπλοκή στα θέματα πρόληψης και καταστολής των πυρκαγιών.

Στη διάρκεια της σύσκεψης, που αποτελεί την καθιερωμένη συνάντηση που γίνεται κάθε χρόνο λίγο πριν την έναρξη της αντιπυρικής περιόδου, συζητήθηκαν πρακτικά ζητήματα και εντοπίστηκαν συγκεκριμένα προβλήματα ώστε μέχρι να ξεκινήσει και επίσημα η αντιπυρική περίοδος να ληφθούν μέτρα και να εξευρεθούν λύσεις.

Ακόμα συζητήθηκαν θέματα όπως η διάνοιξη δασικών δρόμων, τα καλώδια της ΔΕΗ από τα οποία συχνά προκαλούνται φωτιές καθώς και η προστασία των χωματερών, αφού σύμφωνα με τα στατιστικά

ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2013

1 ΜΑΪΟΥ ΕΩΣ 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Οι περισσότερες πυρκαγιές είναι αποτέλεσμα ανθρώπινης δραστηριότητας και οφείλονται στους παρακάτω λόγους:

- **Θερμές εργασίες** (τροχός, ηλεκτροκόλληση, οξυγονοκόλληση, κοπή χόρτων με χορτοκοπτικό ή τρακτέρ κ.λπ.),
- καύση ξηρών χόρτων ή σκουπιδιών από πολίτες,
- από εκδρομείς,
- ρίψη αναμμένων τσιγάρων

1. **Απαγορεύεται:** Να ανάβεται και να διατηρείται για οποιοδήποτε σκοπό φωτιά στην ύπαιθρο χωρίς γραπτή άδεια από την Πυρ/κή Υπηρεσία.
2. **Απαγορεύεται:** Να ανάβεται και να διατηρείται για οποιοδήποτε σκοπό φωτιά εντός κατοικιών, ξηροσχιών, εργαστηρίων, καλυβιών, παιχνιστοσπιών, σπηλιών, αυλών ή περιφραγμένων ακάλυπτων χώρων, που βρίσκονται εντός δασών και δασικών εκτάσεων και μέχρι απόστασης 300 μέτρων χωρίς τα απαραίτητα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 4 της 9/2000 και 9/2005 Πυρ/κής Διάταξης.
3. **Απαγορεύεται:** Να τοποθετούνται, φυλάσσονται ή εγκαταλείπονται εύφλεκτες ύλες ή άχρηστα είδη ή απορρίμματα εντός των δασών ή δασικών εκτάσεων και μέχρι απόστασης 300 μέτρων.
4. **Απαγορεύεται:** Η δημιουργία χώρων απόρριψης και η καύση απορριμμάτων εντός των δασών ή δασικών εκτάσεων και μέχρι απόστασης 500 μέτρων από αυτές.
5. **Απαγορεύεται:** Η καύση αγρών ή αγροτικών και χορτολβωδικών εκτάσεων χωρίς τις απαραίτητες άδειες και μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 10 της 9/2000 Πυρ/κής Διάταξης.

Σε Περιφέρεια
Πυροσβέστες Καλλίστε

199

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ ΥΠ' ΑΡΙΘ.1/2013 Περ/κής Δ/σης Πυρ/κών Υπηρεσιών Πελοποννήσου

«Κανονισμός ρύθμισης μέτρων για την πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών σε δασικές και αγροτικές εκτάσεις»

- Δεν πετάμε ποτέ αναμμένα τσιγάρα όταν βρισκόμαστε σε δασική περιοχή ούτε και με σκουπίδια ή ξερά χόρτα στην ύπαιθρο
- Αποφεύγουμε τις υπαιθριες εργασίες που ενδεχομένως να προκαλέσουν πυρκαγιά, (οξυγονοκόλλησεις - χρήση τροχαίου ή άλλου εργαλείου που δημιουργεί σπινθήρες κ.λπ.)
- Καθαρίζετε τακτικά τη στέγη, τις βεράντες και την αυλή σας από σκουπίδια, ξερά φύλλα, κλαδιά και τευκοβελόνες.
- Κλαδεύετε τα ξερά κλαδιά από τα δένδρα και τους θάμνους γύρω από το σπίτι σε ασφαλή ακτίνα, δημιουργώντας αντιπυρικές ζώνες και τοποθέτηση εύφλεκτων υλικών σε απόσταση ασφαλείας από το σπίτι σας.
- Να έχετε στην αυλή τουλάχιστον μία βρύση με ακροφύσιο και σωλήνα ποτίσματος αρκετά μακριά, για να καλύπτει όλους τους χώρους σε περίπτωση πυρκαγιάς.

Σε Περιφέρεια
Πυροσβέστες Καλλίστε

199

Εικόνα 11: Ενημερωτικό φυλλάδιο Φορέα Διαχείρισης

στοιχεία ένας μεγάλος αριθμός πυρκαγιών έχει αρχική εστία τις χωματερές.

Με αφορμή την έναρξη της αντιπυρικής περιόδου, συντάχθηκε ενημερωτικό φυλλάδιο (Εικόνα 11) σχετικά με τους περιορισμούς που τίθενται σε ισχύ κατά την αντιπυρική περίοδο, καθώς και τα μέτρα προστασίας που πρέπει να λαμβάνονται από τους πολίτες, και αφισκοκολλήθηκε σε καίρια σημεία σε όλη την περιοχή χωρικής αρμοδιότητας του φορέα διαχείρισης.

Εκπαίδευση φυλάκων για πιστοποίηση τους ως Εθελοντές Πυροσβέστες

Τέσσερεις εκ των φυλάκων (ειδικοί δασικής προστασίας) του Φορέα Διαχείρισης παρακολούθησαν επιτυχώς εκπαιδευτικό πρόγραμμα διάρκειας 120 ωρών, το οποίο πραγματοποιήθηκε από την Πυροσβεστική Ακαδημία στο πλαίσιο της πιστοποίησης των φυλάκων ως εθελοντές πυροσβέστες. Το πιστοποιημένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα κάλυψε τέσσερα θεματικά πεδία: δασοπυρόσβεση, αστικές πυρκαγιές, διασώσεις και Κανονισμό Λειτουργίας Πυροσβεστικών Υπηρεσιών.

Οι φύλακες του φορέα διαχείρισης ως πιστοποιημένοι Εθελοντές Πυροσβέστες, έχουν λάβει ειδική εκπαίδευση από τους Αξιωματικούς του Πυροσβεστικού Σώματος, συμμετέχουν σε ασκήσεις προετοιμασίας και ετοιμότητας που διοργανώνει το Πυροσβεστικό Σώμα και είναι υποχρεωτικά κάτοχοι Ειδικής Υπηρεσιακής Ταυτότητας που χορηγείται μόνο από το Πυροσβεστικό Σώμα, στο οποίο τηρείται ειδικό μητρώο εθελοντών πυροσβεστών.

Η φύλαξη της προστατευόμενης περιοχής αποτελεί βασική αρμοδιότητα του Φορέα. Η εκπαίδευση των φυλάκων ενισχύει θετικά τον σκοπό της φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής που είναι η μεγαλύτερη δυνατή προστασία της περιοχής, για την καταπολέμηση των παράνομων δραστηριοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και κυρίως για την πρόληψη και την αποτροπή τους.

Δράσεις Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας

Το τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας είναι στελεχωμένο με τέσσερα άτομα, μία Περιβαλλοντολόγο ΠΕ, η οποία είναι και η υπεύθυνη του Τμήματος, μία Ξεναγό ΤΕ η οποία είναι υπεύθυνη δημοσίων σχέσεων και δύο Ξεναγούς ΔΕ.

Η περιβαλλοντική ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού αλλά και των επισκεπτών της περιοχής σε θέματα που συνδέονται με την προστασία του φυσικού πλούτου της προστατευόμενης περιοχής, αποτελεί ένα βασικό εργαλείο για αλλαγή της αντίληψης που βλέπει τον άνθρωπο ως απόλυτο κυρίαρχο και για διαμόρφωση νέων ηθικών αξιών του ανθρώπου σε σχέση με το περιβάλλον.

Η αναγκαιότητα των δράσεων αυτών έγκειται στην κατανόηση του κοινά αποδεκτού πορίσματος ότι ο άνθρωπος αποτελεί μέρος της φύσης, και επομένως πρέπει να σέβεται τη φύση και να μεριμνά για την αρμονική συμβίωσή του με αυτήν.

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα – υγροτόπου Μουστού, έχοντας ως στόχο την παραπάνω αρχή, προσελκύει επισκέπτες τους οποίους πληροφορεί για τις αξίες και τις φυσικές λειτουργίες της περιοχής και τους καθοδηγεί ώστε να γνωρίσουν από κοντά τον Πάρνωνα χωρίς να βλάψουν τα ευαίσθητα φυσικά οικοσυστήματα της προστατευόμενης περιοχής.

Κατά το πρώτο τετράμηνο του 2013, ο Φορέας Διαχείρισης προέβη σε ποικίλες δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης.

Εκδήλωση παρατήρησης μεταναστευτικών πουλιών στον υγρότοπο Μουστού

Εικόνα 12: Μικροί και μεγάλοι στην 1^η Εκδήλωση Ορνιθοπαρατήρησης στον Μουστό για το 2013

Από τα επιλεγμένα σημεία θέας, οι συμμετέχοντες παρατήρησαν σπάνια είδη πουλιών και ενημερώθηκαν για τις δράσεις του Φορέα Διαχείρισης καθώς και για την αξία και σπανιότητα του μοναδικού αυτού βιοτόπου. Οι μικροί και μεγάλοι φίλοι μας, διασκέδασαν και παράλληλα επιμορφώθηκαν, γνωρίζοντας επί τόπου εντυπωσιακά πουλιά όπως είναι οι σταχτοτσικνιάδες (*Ardea cinerea*), λευκοτσικνιάδες (*Egretta garzetta*) και κορμοράνοι (*Phalacrocorax carbo*), διάφορα είδη παπιών όπως πρασινοκέφαλες (*Anas platyrhynchos*), φαλαρίδες (*Fulica atra*), χουλιάροπαπιες (*Anas clypeata*), καστανοκέφαλοι γλάροι (*Larus ridibundus*), νερόκοτες (*Gallinula chloropus*) και διάφορα είδη αρπακτικών όπως γερακίνες (*Buteo buteo*) και καλαμόρκιμοι (*Circus aeruginosus*).

Παράλληλα με την εκδήλωση, πραγματοποιήθηκε το πρόγραμμα Μεσοχειμωνιάτικων Καταμετρήσεων Υδροβίων Πουλιών 2013 από τους εθελοντές ορνιθοπαρατηρητές της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας (ΕΟΕ). Η ΕΟΕ είναι ο υπεύθυνος φορέας στην Ελλάδα για τις χειμωνιάτικες καταμετρήσεις που πραγματοποιούνται ταυτόχρονα σε πολλές χώρες κατά το 2^ο και 3^ο Σαβ/κο του Ιανουαρίου με συντονιστή την οργάνωση Wetlands International.

Διοργανώθηκε την **Κυριακή 13 Ιανουαρίου 2013** εκδήλωση ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης που αφορούσε τη γνωριμία με τα διαχειμάζοντα υδρόβια πουλιά που βρίσκονταν εκείνη την περίοδο στον Υγρότοπο του Μουστού.

Από τα επιλεγμένα σημεία θέας, οι συμμετέχοντες παρατήρησαν σπάνια είδη πουλιών και ενημερώθηκαν για τις δράσεις του Φορέα Διαχείρισης καθώς και για την αξία και σπανιότητα του μοναδικού αυτού βιοτόπου. Οι μικροί και μεγάλοι φίλοι μας, διασκέδασαν και παράλληλα επιμορφώθηκαν, γνωρίζοντας επί τόπου εντυπωσιακά πουλιά όπως είναι οι σταχτοτσικνιάδες (*Ardea cinerea*), λευκοτσικνιάδες (*Egretta garzetta*) και κορμοράνοι (*Phalacrocorax carbo*), διάφορα είδη παπιών όπως πρασινοκέφαλες (*Anas platyrhynchos*), φαλαρίδες (*Fulica atra*), χουλιάροπαπιες (*Anas*

Εικόνα 13: Εθελοντές της Ε.Ο.Ε. για το πρόγραμμα Μεσοχειμωνιάτικων Καταμετρήσεων Υδροβίων Πουλιών 2013

Εκδήλωση απελευθέρωσης ενός μικρού τσακαλιού και τριών γερακίνων στο φυσικό τους περιβάλλον

Εικόνα 14: Η στιγμή της απελευθέρωσης του μικρού τσακαλιού

Μετά τη θεραπεία που δέχθηκαν τα τραυματισμένα αυτά ζώα στο κέντρο περίθαλψης του συλλόγου προστασίας και περίθαλψης άγριας ζωής ANIMA, ήταν πλέον έτοιμα να επιστρέψουν στη φύση, γεγονός που πραγματοποιήθηκε σε ειδική εκδήλωση που οργάνωσε ο Φορέας Διαχείρισης με τη συμμετοχή περίπου 600 θεατών, κυρίως μαθητών από τα σχολεία της προστατευόμενη περιοχής.

Κατά τη διάρκεια της προσημολόγησης για αυτό το σημαντικό και πρωτόγνωρο για την περιοχή μας γεγονός, το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης ενημέρωσε τα παιδιά για τη μεγάλη οικολογική αξία της προστατευόμενης περιοχής, το ρόλο του Φορέα Διαχείρισης σε αυτήν, τα σημαντικά είδη πανίδας και χλωρίδας που φιλοξενεί και ιδιαίτερα για τα είδη άγριας πανίδας που θα συναντούσαν από κοντά (το τσακάλι και τις γερακίνες).

Εικόνα 17: Πολύ μεγάλη η συμμετοχή των σχολείων στην εκδήλωση της απελευθέρωσης-επανένταξης των άγριων ζώων στη φύση

Την **Τετάρτη 23 Ιανουαρίου 2013**, ο Φορέας Διαχείρισης σε συνεργασία με την ANIMA πραγματοποίησαν στη θέση Χερονήσι, εκδήλωση απελευθέρωσης ενός μικρού τσακαλιού - που είχε εντοπιστεί τραυματισμένο στην περιοχή προστασίας του υγροτόπου Μουστού - και τριών γερακίνων.

Εικόνα 15: Απελευθέρωση τριών γερακίνων με τη συμμετοχή μαθητών

Εικόνα 16: Οι μικροί μας φίλοι ενημερώθηκαν ανά ομάδες

Στη συνέχεια, ο Φορέας Διαχείρισης μοίρασε φυλλάδια που παρείχαν χρήσιμες οδηγίες για την τήρηση ορθής συμπεριφοράς στην προστατευόμενη περιοχή με σκοπό την προστασία της βιοποικιλότητάς της και δώρισε δεκάδες αναμνηστικά προϊόντα (καπέλα, τσάντες, κούπες, σημειωματάρια) σε παιδιά που επιλέχθηκαν τυχαία μέσω κλήρωσης.

Εκδηλώσεις για την παγκόσμια ημέρα υγροτόπων παρέα με μαθητές

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων που γιορτάζεται κάθε χρόνο στις **2 Φεβρουαρίου 2013**, ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα – υγροτόπου Μουστού, γιόρτασε και φέτος την ημέρα αυτή μαζί με μαθητές.

Δεκάδες μαθητές του Δημοτικού σχολείου Βερβένων συγκεντρώθηκαν στο σημείο θέας του υγροτόπου Μουστού, για να ενημερωθούν για τη λειτουργία του, τις αξίες του για τον άνθρωπο και τη σημασία του για τη διαχείριση και τη μετανάστευση των υδρόβιων,

αρπακτικών και στρουθιόμορφων πουλιών - καθώς βρίσκεται στον μεταναστευτικό διάδρομο των ανατολικών ακτών της Ελλάδας- αλλά και για την αναγκαιότητα της ορθολογικής διαχείρισής του προκειμένου να διατηρηθεί.

Εικόνα 18: Ενημέρωση των μαθητών του Δημοτικού σχολείου Βερβένων Κυνουρίας

Εικόνα 19: Ο υγρότοπος Μουστού από το πανοραμικό σημείο θέας

Στη συνέχεια, το προσωπικό του τμήματος πληροφόρησης με τη χρήση κατάλληλου εξοπλισμού παρακολούθησης, ειδικών βιβλίων αναγνώρισης της άγριας ορνιθοπανίδας και πλούσιου φωτογραφικού υλικού από τα συνηθέστερα διαχειμάζοντα είδη ορνιθοπανίδας στον υγρότοπο Μουστού, παρότρυνε τους μαθητές στη γνωριμία τους με τα πτηνά της λιμνοθάλασσας, μέσω της αναγνώρισης και παρατήρησης της συμπεριφοράς τους. Γεμάτοι ικανοποίηση και χαρά από την αναγνώριση ειδών όπως: σταχτοσικνιάδων, αργυροσικνιάδων, φαλαρίδων, κορμοράνων, συνέχισαν την παρατήρηση, ενθουσιασμένοι από τις βουτιές και το πέταγμα των πτηνών.

Την ίδια μέρα, ο Φορέας Διαχείρισης επισκέφτηκε το 1^ο Γυμνάσιο και το 1^ο Λύκειο Τρίπολης όπου έγινε παρουσίαση με θέμα «Υγρότοποι: λειτουργίες, αξίες και απειλές». Την παρουσίαση παρακολούθησαν με ιδιαίτερο ενδιαφέρον οι περιβαλλοντικές ομάδες των δύο σχολείων και ολοκληρώθηκε με διαλογική συζήτηση μεταξύ της ξεναγού και των μαθητών. Σκοπός της παρουσίασης ήταν η πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση των μαθητών σχετικά με τη σπουδαιότητα των υγροτόπων για τη φύση και τον άνθρωπο. Στους μαθητές τονίστηκε το γεγονός ότι οι

υγρότοποι, αυτά τα ευαίσθητα στις ανθρώπινες παρεμβάσεις δυναμικά οικοσυστήματα, συνεχίζουν να είναι απειλούμενα και θα πρέπει όλοι μαζί να συνδράμουμε στην ορθολογική διαχείριση και προστασία τους.

Εκδήλωση ορνιθοπαράτηρησης με πρωταγωνιστές τα πουλιά στον υγρότοπο του Μουστού

Με σύμμαχο τον πολύ καλό καιρό, πραγματοποιήθηκε η 2^η εκδήλωση ορνιθο-παρατήρησης στην περιοχή απόλυτης προστασίας της φύσης του υγροτόπου Μουστού, την **Κυριακή 24 Φεβρουαρίου 2013**.

Μικροί και μεγάλοι ορνιθοπαρατηρητές, για άλλη μία φορά, ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα του Φορέα Διαχείρισης και παρατήρησαν με μεγάλο ενθουσιασμό τα πουλιά συμμετέχοντας σε μια ευχάριστη δραστηριότητα αναψυχής αξιοποιώντας δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο τους κοντά στη φύση.

Πρόθεση του Φορέα Διαχείρισης ήταν να αναδειχθεί ο υπέροχος κόσμος της άγριας ορνιθοπανίδας, που βρισκόταν κοντά μας εκείνη την εποχή και που ήταν εύκολο να

Εικόνα 21: Μικροί και μεγάλοι ορνιθοπαρατηρητές εν δράση

παρατηρηθεί

προσφέροντάς μας μια μοναδική εμπειρία, αλλά και να ενημερωθούν όσο δυνατόν περισσότεροι άνθρωποι για τη σπουδαιότητα ύπαρξης του υγροβιότοπου για την διαβίωση και διατήρηση των σπάνιων πουλιών που φιλοξενεί. Οι συμμετέχοντες στην ορνιθο-παρατήρηση πέρα από τον θαυμασμό τους για τα πουλιά, μπόρεσαν να αντιληφθούν την ποικιλία των ειδών και τις διαφορές μεταξύ τους.

Επισκέψεις σε νηπιαγωγεία της προστατευόμενης περιοχής

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα για το Νερό, ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού επισκέφθηκε τους μικρούς του φίλους σε τέσσερα (4) νηπιαγωγεία της προστατευόμενης περιοχής και γιόρτασε μαζί τους την ημέρα αυτή μέσα από τη χρήση ποικίλου οπτικοακουστικού υλικού.

Με τη συντροφιά και τον ενθουσιασμό των παιδιών, το προσωπικό του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας, παρουσίασε ειδικά διαμορφωμένες διαφάνειες που αφορούσαν, μεταξύ άλλων, στον κύκλο του νερού, σε όλα τα καιρικά φαινόμενα που συνδέονται με αυτό, στη χρήση του από τον άνθρωπο, αλλά και στο υδάτινο οικοσύστημα της προστατευόμενης περιοχής: τον υγρότοπο του Μουστού. Επίσης, τα νήπια ενημερώθηκαν για τη μεγάλη αξία του νερού για τον πλανήτη μας, αλλά και για τις προσπάθειες που πρέπει όλοι, μικροί και μεγάλοι, να καταβάλουμε με στόχο τη σωστή και συνετή χρήση του μέσα από μικρές αλλαγές στην καθημερινή μας συμπεριφορά, με

παράδειγμα τον δεκάλογο του καλού καταναλωτή νερού!

Οι μικροί μας φίλοι έδειξαν ιδιαίτερη ευαισθησία για τη μόλυνση του νερού και τη μη πρόσβαση σε αυτό από πολλούς ανθρώπους σε άλλες περιοχές του πλανήτη μας, καθώς και στα προβλήματα υγείας που συνδέονται με την υποβάθμιση των νερών του υπεδάφους αλλά και της θάλασσας. Η ευαισθητοποίησή τους στο θέμα αυτό υποκινήθηκε μέσα από ποικίλες δημιουργικές δραστηριότητες που υποστηρίζονταν από πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό, όπως προβολή βίντεο και παραμυθιού, ηχοπαιχνίδια για την αναγνώριση ήχων του νερού, παραμύθι για ανάγνωση και ζωγραφική και τέλος, γνωστά τραγούδια για το νερό. Όλοι οι φίλοι μας συμμετείχαν ενεργά και με χαρά στις δραστηριότητες που σχεδιάστηκαν ειδικά για αυτούς.

Με αφορμή την καμπάνια Let's Do It Greece 2013 εθελοντικός καθαρισμός του σημαντικού υγροβιοτόπου Μουστού

Την **Κυριακή 14 Απριλίου 2013** δείξαμε ότι όλοι μαζί μπορούμε να συνεργαστούμε για ένα κοινό σκοπό, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για μια Ελλάδα πιο όμορφη και πιο καθαρή! Ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού συμμετέχοντας για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά στην παγκόσμια εθελοντική καμπάνια Let's Do It, έθεσε ξανά το φιλόδοξο στόχο να καθαρίσει μέσα σε μία μόνο ημέρα τον υγρότοπο του Μουστού, μια περιοχή απολύτου προστασίας της φύσης. Με την ενεργό συμμετοχή μεγάλου μέρους του προσωπικού του και σημείο κύριας δράσης την παράκτια περιοχή πλησίον της εκβολής του Μουστού, ο Φορέας Διαχείρισης ανέλαβε τον συντονισμό των εθελοντών και των φορέων που έλαβαν μέρος στον καθαρισμό, και τους μοίρασε γάντια, σακούλες απορριμμάτων και νερά.

Εικόνα 22: Συλλογή απορριμμάτων από την περιοχή του Μουστού

Τα πολυπληθέστερα απορρίμματα ήταν για άλλη μια χρονιά τα αποσίγαρα, οι πλαστικές σακούλες, διάφορα δοχεία, καπάκια, μπουκάλια, καλαμάκια, κουτάκια αλουμινίου και χάρτινα απορρίμματα, ενώ ακολουθούν τα υφάσματα, τα ογκώδη αντικείμενα, όπως τα ελαστικά αυτοκινήτων και τρακτέρ! Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι δυστυχώς η συμπεριφορά πολλών συμπολιτών μας προς το φυσικό και παράκτιο περιβάλλον της πατρίδας μας συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από αδιαφορία και ανευθυνότητα. Είναι πια καιρός να συνειδητοποιήσουμε όλοι ότι η λύση αυτού του προβλήματος βρίσκεται στα χέρια μας και οφείλουμε επιτέλους να αλλάξουμε κακές συνήθειες του

παραλθόντος. Παρόλο το γεγονός ότι στο φετινό καθαρισμό η συμμετοχή εθελοντών ήταν μικρή, οι συμμετέχοντες ενεργοί πολίτες και ο Δήμος Β. Κυνουρίας έδωσαν δυναμικό «παρόν» και η συμβολή τους στη δράση αυτή ήταν καθοριστική και πολύτιμη.

Ο Φορέας Διαχείρισης έχοντας υιοθετήσει ως μια από τις πιο δημοφιλείς δράσεις του τους εθελοντικούς καθαρισμούς, συνεχίζει την προσπάθειά του για ενδυνάμωση του θεσμού του εθελοντισμού και για περιβαλλοντική ενημέρωση - ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας. Συγχαίρουμε θερμά όλους τους εθελοντές για τη συμμετοχή τους και ευχαριστούμε το Δήμο Βόρειας Κυνουρίας, τους συλλόγους, τους μαθητές και τους κατοίκους της περιοχής, καθώς και το ραδιοφωνικό σταθμό ΕΡΑ Τρίπολης για την πολύτιμη υποστήριξή τους.

Με αφορμή τη Διεθνή Ημέρα της Γης 2013 ξεναγήσεις και επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης

Εικόνα 23: Περιβαλλοντικές δραστηριότητες στο Δημοτικό Σχολείο Συγγρού της Ερμιόνης

Η Ημέρα της Γης γιορτάζεται από το 1970, σε περισσότερες από 175 χώρες κάθε χρόνο στις 22 Απριλίου με στόχο την κινητοποίηση ανθρώπων, Κυβερνήσεων, επιχειρήσεων και οργανισμών για ένα πιο καθαρό πλανήτη. Με αφορμή την σημαντική αυτή ημέρα προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης πραγματοποίησε επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Δημοτικό Σχολείο Ερμιόνης και ξενάγηση ομάδας Άγγλων επισκεπτών στον υγρότοπο Μουστού.

Την **Παρασκευή 19 Απριλίου 2013** πραγματοποιήθηκαν τρεις παρουσιάσεις συνοδευόμενες από πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό και καλλιτεχνικές δραστηριότητες, στο σχολείο Συγγρού της Ερμιόνης μιλώντας σε περίπου 160 μαθητές. Η θεματολογία των παρουσιάσεων για

τους μικρούς μαθητές αφορούσε στους υγροτόπους γενικά, τις λειτουργίες και τις αξίες τους αλλά και τους

παράγοντες που τους απειλούν, με έμφαση στον υγρότοπο του Μουστού. Οι μεγαλύτερες τάξεις παρακολούθησαν την ενημερωτική ταινία «Το ταξίδι του σπόρου» που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του Έργου LIFE+ PINUS (LIFE07 NAT/GR/00286) «Αποκατάσταση των δασών Pinus nigra στον Πάρνωνα (GR2520006) μέσω μιας δομημένης προσέγγισης». Μέσω της ταινίας ντοκιμαντέρ οι μικροί μαθητές και οι δάσκαλοί τους γνώρισαν την αξία αυτού του σχετικά κοινού είδους στην Ελλάδα και των εργασιών και του χρόνου που χρειάζεται για να γίνει μια επιστημονικά ορθή αποκατάσταση των καμένων δασών γενικά και της μαύρης πεύκης ειδικότερα.

Στην συνέχεια την Δευτέρα **22 Απριλίου 2013** ομάδα περίπου 16 φυσιολατρών από την Αγγλία, περιηγήθηκε και ξεναγήθηκε για δεύτερη χρονιά από την ξεναγό και τον βιολόγο του φορέα στην προστατευόμενη περιοχή Υγροτόπου Μουστού. Πρόκειται τον οργανισμό Honeyguide, wildlife holidays, που αποτελείται από άτομα αφοσιωμένα στην προστασία της φύσης, με μεγάλη ταξιδιωτική εμπειρία και γνώση στις φυσικές επιστήμες. Η ομάδα έμεινε στο Λιβάδι Κυνουρίας και το πρόγραμμα των επισκέψεών τους περιλάμβανε τον λόφο «Καστράκι» Μελιγούς για παρατήρηση άγριας ορινοθωπιδας και χλωρίδας, την Παλαιόχωρα, τον Πραστό, την Καστάνιτσα και τα Τσιτάλια. Η ξενάγηση ολοκληρώθηκε με ανταλλαγή αναμνηστικών και οι δύο εκπρόσωποι της Honeyguide Holidays δεσμεύτηκαν ότι θα επισκεφτούν ξανά την περιοχή στο άμεσο μέλλον με επόμενη ομάδα περιηγητών - τουριστών. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εκπρόσωποι της Honeyguide Holidays έκαναν για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά μια πολύ σημαντική δωρεά στον φορέα ειδικού εξοπλισμού παρακολούθησης.

Εικόνα 24: Φυσιολάτρες από την Αγγλία στον υγρότοπο Μουστού

Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Ίδρυμα Ζαφείρη στο Άστρος Κυνουρίας με θέμα «Δάσος»

Εικόνα 25: Παρουσίαση των δράσεων του Φορέα Διαχείρισης στο πλαίσιο εκδήλωσης για τα Δάση

Με αφορμή τη συμμετοχή της Β΄ Γυμνασίου Άστρους, κατά το σχολικό έτος 2012-2013, στο Διεθνές Δίκτυο «Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον - Δάσος, Ποτάμι, Λιμάνι» του περιβαλλοντικού δικτύου της Εταιρείας Προστασίας της Φύσης, διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Φορέα Διαχείρισης και το ΚΠΕ Καστρίου, ημερίδα ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας με θέμα το «Δάσος», στο Ίδρυμα Ζαφείρη στο Άστρος Κυνουρίας την **Τετάρτη 24 Απριλίου 2013**.

Για τις ανάγκες της εκδήλωσης, ο Φορέας Διαχείρισης

επιμελήθηκε poster με θέμα τα τρία Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης (Άστρος, Αγίου Πέτρου και Καστάνιτσας) για τα οποία είναι αρμόδιος και με βασικές πληροφορίες για τις Προστατευόμενες και τις Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης. Επιπλέον, δημιουργήθηκε βίντεο για προβολή με πληροφορίες για τα τρία κέντρα ενημέρωσης, για τις διάφορες δράσεις που κατά καιρούς έχουν υλοποιηθεί από τον Φορέα Διαχείρισης και για το ορεινό οικοσύστημα του Πάρνωνα. Η προβολή του βίντεο συνοδεύονταν παράλληλα από μικρής διάρκειας παρουσίαση από ξεναγό του φορέα.

Στο πλαίσιο της εκδήλωσης πραγματοποιήθηκε έκθεση φωτογραφίας με τίτλο «Έκθεση για τα Δάση» του Μορφωτικού Τμήματος της Πρεσβείας των ΗΠΑ, τις οποίες παρουσίασε εκπρόσωπος του τμήματος. Οι φωτογραφίες προέρχονταν από τα αρχεία του περιοδικού National Geographic και αφορούσαν στην ομορφιά των δασών αλλά και στους κινδύνους αποψίλωσής τους.

Συμμετοχή σε ημερίδα στο Λεωνίδιο Νότιας Κυνουρίας με θέμα: «Τα είδη που χάνονται: σπάνιοι και απειλούμενοι οργανισμοί του Πάρνωνα»

Το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού σε συνεργασία με τον Δήμο Νότιας Κυνουρίας διοργάνωσαν ημερίδα με θέμα «Τα είδη που χάνονται: σπάνιοι και απειλούμενοι οργανισμοί στην περιοχή του Πάρνωνα». Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα Βιβλιοθήκης του Δήμου Νότιας Κυνουρίας, στο Λεωνίδιο, το **Σάββατο 27 Απριλίου 2013**. Οι εισηγήσεις στο πλαίσιο της ημερίδας αφορούσαν:

Εικόνα 26: Εισήγηση του Δ/ντη του Φορέα Διαχείρισης στην ημερίδα στο Λεωνίδιο

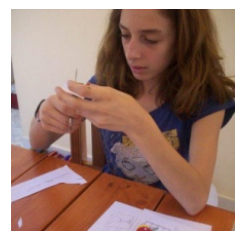
ξαναβρέθηκε 160 χρόνια αργότερα, το 2005. Έχουν μετρηθεί 221 φυτά στη φύση και όλα κινδυνεύουν από ακατάλληλες δράσεις ή τυχαία καταστροφικά γεγονότα. Η παρουσίαση πραγματοποιήθηκε από τον κ. Θεοφάνη Κωνσταντινίδη, Επίκουρο Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

- στο φαινόμενο του ενδημισμού και τη σημασία του. Οι οργανισμοί που εντοπίζονται αποκλειστικά σε μία μικρή γεωγραφική έκταση δημιουργούν το «δακτυλικό της αποτύπωμα» και της προσφέρουν μοναδικότητα και ανεπανάληπτη βιολογική αξία. Η παρουσίαση πραγματοποιήθηκε από τον κ. Γιώργο Τρυφονόπουλο, βιολόγο, διδάκτορα του Πανεπιστημίου Πατρών και Διευθυντή του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού.
- στον *Stachys virgata*, ένα σπάνιο τοπικό φυτό της ανατολικής Πελοποννήσου. Ο *Stachys virgata* συλλέχθηκε για τελευταία φορά το 1844 και ξαναβρέθηκε 160 χρόνια αργότερα, το 2005. Έχουν μετρηθεί 221 φυτά στη φύση και όλα κινδυνεύουν από ακατάλληλες δράσεις ή τυχαία καταστροφικά γεγονότα. Η παρουσίαση πραγματοποιήθηκε από τον κ. Θεοφάνη Κωνσταντινίδη, Επίκουρο Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- σε ορισμένα από τα σπανιότερα και περισσότερο απειλούμενα φυτά του Πάρνωνα. Η σημασία της ευρύτερης περιοχής του Πάρνωνα είναι ιδιαίτερη και νέα είδη φυτών εξακολουθούν να ανακαλύπτονται μέχρι σήμερα. Τα είδη που κινδυνεύουν μπορούν να διατηρηθούν στον τόπο όπου φύονται αν ληφθούν κατάλληλα (και συνήθως απλά) μέτρα προστασίας. Η παρουσίαση πραγματοποιήθηκε από τον κ. Ελευθέριο Καλπουτζάκη, γεωπόνο και διδάκτορα του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- σε μία ομάδα οργανισμών που συχνά παραβλέπεται: τα μικρά υδρόβια σαλιγκάρια που ζουν στα πολύ καθαρά νερά πηγών και ρυακιών στον Πάρνωνα και την υπόλοιπη Πελοπόννησο. Οι οργανισμοί αυτοί παραμένουν μέχρι σήμερα ελάχιστα γνωστοί, η παρουσία τους ωστόσο βρίσκεται σε κίνδυνο εξαιτίας της περιορισμένης εξάπλωσής τους και της υποβάθμισης των υδάτινων συστημάτων στα οποία ζουν. Η παρουσίαση πραγματοποιήθηκε από την κα Κανέλλα Ραδέα, βιολόγο και διδάκτορα του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η εκδήλωση χρηματοδοτήθηκε από το ίδρυμα The Mohamed bin Zayed Species Conservation Fund, των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, που αφιερώνει σημαντικά ποσά για την διατήρηση και προστασία των απειλούμενων ειδών σε όλο τον κόσμο.

Ο Φορέας Διαχείρισης «πάει κατηχητικό ...»

Ξεναγός του Φορέα διαχείρισης πραγματοποίησε επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στην ομάδα κατηχητικού του Ι.Ν. Αγίου Νικολάου Άστρους το **Σάββατο 27.4.2013**. Η επίσκεψη πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης του Φορέα και περιλάμβανε καλλιτεχνικές δραστηριότητες για τα παιδιά. Πιο συγκεκριμένα οι μαθητές χρωμάτισαν διάφορα είδη από αφρόπαπιες και επιμελήθηκαν την κατασκευή μιας χάρτινης λίμνης.

Εικόνα 27: Κατασκευές με μολύβι και χαρτί ...

Ξεναγήσεις μαθητών στην Προστατευόμενη Περιοχή και στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης

Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των μαθητών για την ορθολογική διαχείριση και διατήρηση της προστατευόμενης περιοχής του όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστού αποτελεί μία από τις βασικές προτεραιότητες του Φορέα Διαχείρισης.

Για τον λόγο αυτό πραγματοποιήθηκαν ξεναγήσεις σχολείων, τόσο στα κέντρα περιβαλλοντικής ενημέρωσης όσο και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής, με σκοπό την γνωριμία και την ενημέρωσή τους σχετικά με αυτή. Κατά τις εκπαιδευτικές περιβαλλοντικές επισκέψεις των σχολείων, παράλληλα με την επίσκεψη των μαθητών στα κέντρα πληροφόρησης, υλοποιήθηκαν και ειδικές δραστηριότητες στη φύση, όπως πεζοπορία μικρής κλίμακας σε επιλεγμένα περιβαλλοντικά μονοπάτια και παρατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας.

Κατά το πρώτο τετράμηνο του 2013 τα σχολεία που μας επισκέφθηκαν ήταν:

1. Στις 23 Ιανουαρίου, η ε' και στ' τάξη του Δημοτικού Σχολείου Λεωνιδίου.
2. Στις 28 Ιανουαρίου, η στ' τάξη του Δημοτικού Σχολείου Βερβένων.
3. Στις 6 Φεβρουαρίου, η α' τάξη του 7ου Δημοτικού Σχολείου Τρίπολης.
4. Στις 08 Φεβρουαρίου, το νηπιαγωγείο του Παραλίου Άστρους.
5. Στις 12 Φεβρουαρίου, η α', β' και γ' τάξη του Δημοτικού Σχολείου Δρεπάνου.
6. Στις 18 Φεβρουαρίου, η περιβαλλοντική ομάδα του 1ου Γενικού Λυκείου Τρίπολης.
7. Στις 4 Μαρτίου, η περιβαλλοντική ομάδα του 1ου Γυμνασίου Σπάρτης.
8. Στις 11 Μαρτίου, η α' και β' τάξη του 4ου Δημοτικού Σχολείου Άργους.
9. Στις 13 Μαρτίου, η γ' και δ' τάξη του 4ου Δημοτικού Σχολείου Άργους.
10. Στις 23 Μαρτίου, το Ράλλειο Γυμνάσιο Πειραιά.
11. Στις 27 Μαρτίου, το Δημοτικό Σχολείο Ινάχου Αργολίδας.
12. Στις 27 Μαρτίου, το ΕΠΑΛ Άστρους.
13. Στις 31 Μαρτίου, το 4ο Γυμνάσιο Βύρωνα.
14. Στις 5 Απριλίου, το Νηπιαγωγείο Ινάχου.
15. Στις 17 Απριλίου, το Νηπιαγωγείο Σταδίου.
16. Στις 24 Απριλίου, το Νηπιαγωγείο Δολιανών.

Οι περίπου **660 μαθητές** με τη συνοδεία των εκπαιδευτικών τους που επισκέφθηκαν την προστατευόμενη περιοχή αλλά και τα κέντρα ενημέρωσης του φορέα διαχείρισης, είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν από το προσωπικό του τμήματος πληροφόρησης, για τη σημασία και την αξία της περιοχής, τις φυσικές λειτουργίες της αλλά και για την πανάρχαια και αδιάλειπτη ανθρώπινη παρουσία στον Πάρνωνα.

Οι περιβαλλοντικές επισκέψεις των μαθητών κατά το διάστημα αυτό, αφορούσαν στο πεδίο της περιοχής απολύτου προστασίας του υγροτόπου Μουστού, καθώς την εποχή αυτή και μέχρι τα τέλη Μαρτίου είναι ιδανική περίοδος για ορνιθοπαρατήρηση στη λιμνοθάλασσα. Συγκεκριμένα, οι μαθητές ενημερώθηκαν για τη μεγάλη οικολογική και επιστημονική αξία του υγροβιοτόπου Μουστού ως σταθμού διαχείρισης και ανεφοδιασμού για πολλά σπάνια, απειλούμενα και προστατευόμενα είδη παρυδάτιων και υδρόβιων πουλιών και έκαναν ορνιθοπαρατήρηση χρησιμοποιώντας κιάλια, τηλεσκόπιο και αναλυτικούς οδηγούς αναγνώρισης πουλιών.

Σχολεία που ενδιαφέρονται να λάβουν μέρος σε δράσεις περιβαλλοντικής περιήγησης στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής αλλά και σε ξεναγήσεις στα κέντρα ενημέρωσης του φορέα διαχείρισης, μπορούν να μας αποστείλουν συμπληρωμένη την **Αίτηση χορήγησης άδειας ξενάγησης** την οποία μπορούν να «κατεβάσουν» από την ιστοσελίδα μας στο www.fdparnonas.gr, (<http://www.fdparnonas.gr/el/environmental-information-centers>), αλλά και να επικοινωνήσουν μαζί μας καλώντας στο τηλέφωνο 27550-22021.

Πρόγραμμα Επισκέψεων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης σε Σχολεία της Προστατευόμενης Περιοχής

Εικόνα 28: Παρουσίαση στο Γενικό Λύκειο Άστρους

Οι ενημερωτικές επισκέψεις του προσωπικού του τμήματος πληροφόρησης, εκπαίδευσης και δημοσιότητας σε σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής του Νομού Αρκαδίας και του Νομού Λακωνίας, συνεχίζουν να διοργανώνονται και να υλοποιούνται κατά το σχολικό έτος 2012-2013.

Κατά το πρώτο τετράμηνο του 2013 τα σχολεία που επισκέφθηκαν οι ξεναγοί του Φορέα Διαχείρισης και οι θεματικές παρουσιάσεις που προβλήθηκαν ήταν:

1. **«Η προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού και οι αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης»**
 Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ανδρέα Κυνουρίας
 Δημοτικό Σχολείο Άστρους Κυνουρίας
2. **«Υγρότοπος Μουστού: μια περιοχή απόλυτης προστασίας της φύσης»**
 Γενικό Λύκειο Άστρους Κυνουρίας
 Γυμνάσιο παραλίας Τυρού Κυνουρίας
3. **«Η οικολογική αξία του ορεινού οικοσυστήματος του Πάρνωννα στην προστατευόμενη περιοχή “Πάρνωννα-Μουστού”»**
 Δημοτικό Σχολείο Αγίου Πέτρου Κυνουρίας
 Δημοτικό Σχολείο Καστρίου Κυνουρίας
4. **«Η αξία της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού»**
 Δημοτικό Σχολείο Μελιγούς Κυνουρίας
 Δημοτικό Σχολείο Καρυών Λακωνίας
5. **«Ερπετά του Πάρνωννα: οι παρεξηγημένοι ευεργέτες του ανθρώπου»**
 1^ο Γυμνάσιο Σπάρτης Λακωνίας

6. Η προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού «Υγρότοπος Μουστού: μια περιοχή απόλυτης προστασίας της φύσης»

Γενικό Λύκειο Λεωνιδίου Κυνουρίας

7. «Η προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού»

Γυμνάσιο Λεωνιδίου Κυνουρίας

8. «Η προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού – ο ρόλος του Φορέα Διαχείρισης - Η περιοχή της Νότιας Κυνουρίας»

ΕΠΑΛ Λεωνιδίου Κυνουρίας

Δημοτικό Σχολείο Πελετών

Συγκεκριμένα, οι μαθητές γνώρισαν τις περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (υγρότοπος Μουστού, δάσος με δρυπώδη άρκευθο (*Juniperus drupacea*) ή δενδρόκεδρο στην περιοχή της Μονής Μαλεβής), το ευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000, την πλούσια βιοποικιλότητα της περιοχής και την ανάγκη για την ορθολογική διαχείρισή της, τη σπάνια χλωρίδα και πανίδα του Πάρνωνα, το μεγάλο γεωμορφολογικό ενδιαφέρον του φαραγγιού του Δαφνώνα, αλλά και την τσακωνική διάλεκτο με την αρχαία δωρική καταγωγή της, η οποία αποτελεί ιδιαίτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα της περιοχής. Με τους μαθητές ακολουθούσε συζήτηση για τις αρμοδιότητες και τον ρόλο που διαδραματίζει ο φορέας διαχείρισης στην περιοχή και τις δράσεις που υλοποιεί με στόχο την προστασία και ανάδειξη της οικολογικά ευαίσθητης αυτής περιοχής.

Τέλος, οι παρουσιάσεις συνοδεύονταν από την προβολή βίντεο επιμέλειας του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης που είχαν ως περιεχόμενο την καταγραφή της συμπεριφοράς σπάνιων, προστατευόμενων και απειλούμενων θηλαστικών που υπάρχουν στην προστατευόμενη περιοχή, όπως της βίδρας (*Lutra lutra*) και του τσακαλιού (*Canis aureus*). Οι μαθητές εκδήλωσαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και παρακολούθησαν με μεγάλο ενθουσιασμό τις παρουσιάσεις αυτές.

Εικόνα 29: Παρουσίαση στο Δημοτικό Αγίου Αντρέα

Εικόνα 30: Παρουσίαση στο Δημοτικό Μελιγούς

Δράσεις εκτός Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α.

Πρόγραμμα LIFE+

Το έργο LIFE+ ΦΥΣΗ LIFE07 NAT/GR/000286 με τίτλο «Αποκατάσταση των δασών Pinus nigra στον Πάρνωνα (GR2520006) μέσω μιας δομημένης προσέγγισης» υλοποιείται από το Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων – Υγροτόπων, το Δασαρχείο Σπάρτης/Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου, τον Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστου και την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας-Θράκης. Το έργο ξεκίνησε τον Ιανουάριο του έτους 2009, θα ολοκληρωθεί τον Ιούνιο του 2013 και χρηματοδοτείται από τη ΓΔ Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος, τον δικαιούχο και τους εταίρους.

LIFE07 NAT/GR/000286 PINUS «Αποκατάσταση των δασών Pinus nigra στον Πάρνωνα (GR2520006) μέσω μιας δομημένης προσέγγισης»

Το έργο ξεκίνησε τον Ιανουάριο του έτους 2009 και αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο του 2013. Οι δράσεις του έργου τις οποίες υλοποίησε ο φορέας διαχείρισης κατά Α τετράμηνο του 2013 ήταν οι ακόλουθες:

ΔΡΑΣΗ D1: Web site

Η ιστοσελίδα του έργου: www.parnonaslife.gr θα εξακολουθήσει να λειτουργεί κανονικά για τουλάχιστον τα επόμενα 2 έτη και να ενημερώνεται τακτικά από το προσωπικό του φορέα διαχείρισης.

ΔΡΑΣΗ D.7: Παρουσίαση Προγράμματος Μέσω Τύπου

Αυτή η δράση αποσκοπεί στη συνεχή παρουσίαση των ενεργειών και των αποτελεσμάτων του έργου με τη δημοσίευση δελτίων τύπου, μέσω του τοπικού και εθνικού Τύπου. Τα δελτία αυτά αποστέλλονται για δημοσίευση σε ραδιόφωνα, εφημερίδες, καθώς επίσης τηλεοπτικούς σταθμούς και διαδικτυακούς τόπους τοπικού κυρίως τύπου, και οι αποδέκτες τους αριθμούν στους διακόσιους (200) περίπου σε αριθμό ανά αποστολή.

Μέχρι στιγμής έχουν δημοσιευθεί είκοσι δύο (22) δελτία τύπου εκ των οποίων τα έξι δημοσιεύθηκαν το 1^ο τετράμηνο του έτους 2013. Αυτές οι δημοσιεύσεις περιέχουν μεταξύ άλλων πληροφορίες για τη συμβολή του δικτύου Natura 2000 στην προστασία των δασών και ενημερώσεις για την πρόοδο του έργου LIFE07 NAT/GR/000286. Εν συνεχεία παρατίθενται οι τίτλοι των δελτίων τύπου και οι ημερομηνίες αποστολής τους για δημοσίευση.

1. (12.02.2013) Δημιουργία ιστοσελίδας facebook
2. (06.03.2013) Το ταξίδι του σπόρου
3. (21.03.2013) Ο διαχρονικός ρόλος του οικοσυστήματος του Πάρνωνα στην κοινωνία, στην οικονομία και στο περιβάλλον – η περίπτωση του δάσους της μαύρης πεύκης
4. (03.04.2013) Ξεναγήση Φυσιολατρικής Ομάδας Ερμιονίδας
5. (29.04.2013) Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ξεναγήσεις με αφορμή τη Διεθνή Ημέρα της Γης 22 Απριλίου 2013
6. (30.4.2013) Συνάντηση παρουσίασης των αποτελεσμάτων του έργου LIFE PINUS

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ – Κοινωνική Δικτύωση (social media)

Εντός του πρώτου τετραμήνου του 2013 το έργο LIFE PINUS απέκτησε νέα σελίδα στο facebook. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να την αναζητήσουν, είτε μέσω της ιστοσελίδα του Έργου (www.parnonaslife.gr) είτε απευθείας από το σύνδεσμο: http://www.facebook.com/LIFE_PINUS. Η σελίδα δημιουργήθηκε για την ευρύτερη διάχυση των δράσεων και των αποτελεσμάτων του Έργου.

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ – Περιβαλλοντική Ενημέρωση Μαθητών

Ο φορέας διαχείρισης συνεχίζει και κατά το έτος 2013 το πρόγραμμα περιβαλλοντικής ενημέρωσης στα σχολεία της περιοχής η οποία έχει πληγεί από τις πυρκαγιές του έτους 2007 αλλά και επέκτεινε τη δράση αυτή και στην ευρύτερη περιοχή της περιφέρειας Πελοποννήσου. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει προβολή της ταινίας «Το ταξίδι του σπόρου», εκπαιδευτικά παιχνίδια με τους μαθητές και εκτενέστατη ενημέρωση τους σχετικά με τις δράσεις του έργου LIFE07 NAT/GR/000286, τη σημασία της μαύρης πεύκης για την προστατευόμενη περιοχή και τις καταστροφικές βλάβες των πυρκαγιών.

Πιο συγκεκριμένα την **Παρασκευή 19 Απριλίου 2013** πραγματοποιήθηκε από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Δημοτικό Σχολείο Ερμιόνης στην Αργολίδα οπότεν εξήντα περίπου μαθητές της Πέμπτης και Έκτης τάξης αντίστοιχα παρακολούθησαν την ενημερωτική ταινία «Το ταξίδι του σπόρου» που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του Έργου LIFE PINUS. Μέσω της ταινίας ντοκιμαντέρ οι μικροί μαθητές και οι δάσκαλοί τους γνώρισαν την αξία αυτού του σχετικά κοινού είδος στην Ελλάδα και των εργασιών και του χρόνου που χρειάζεται για να γίνει μια επιστημονικά ορθή αποκατάσταση των καμένων δασών γενικά και της μαύρης πεύκης ειδικότερα.

Εικόνα 31: Παρουσίαση στο Δημοτικό Σχολείο Ερμιόνης

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ – Παρουσίαση του Έργου σε επισκέπτες

Η Φυσιολατρική Ομάδα Ερμιόνης επισκέφτηκε στις **30/03/2013** την προστατευόμενη περιοχή του υγροτόπου Μουστού, και αφού ξεναγήθηκε μετέβη στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους, περιηγήθηκε στους χώρους του και ξεναγήθηκε στην αίθουσα ερμηνείας περιβάλλοντος. Η επίσκεψη ολοκληρώθηκε με την προβολή video της ταινίας ντοκιμαντέρ «Το ταξίδι του σπόρου» που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του Έργου LIFE PINUS μέσω της οποίας έγινε μια πρώτη γνωριμία του συγκεκριμένου κοινού με τα δάση μαύρης πεύκης του Πάρνωνα και τις αξίες τους.

Εικόνα 31: Παρουσίαση στο ΚΠΕ Άστρους

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ – Υλικά προώθησης

Η δράση αυτή αφορά στην προμήθεια υλικών προώθησης που φέρουν το λογότυπο και την επωνυμία του έργου LIFE07 NAT/GR/000286 για την προσέλκυση του κοινού και την ευαισθητοποίηση του γύρω από το θέμα της αποκατάστασης των δασών *Pinus nigra* στον Πάρνωνα. Πιο συγκεκριμένα πρόκειται για καπέλα τύπου (baseball), μπλούζες τύπου φούτερ (με κουκούλα) και μπλουζάκια τύπου T-shirt με λογότυπο Life+ «Αποκατάσταση των δασών *Pinus nigra* στον Πάρνωνα» στην μπροστινή επιφάνεια τους.

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Άστρος Αρκαδίας, ΤΚ 22001

Τηλ. 27550-22021 Φαξ. 27550-22025

E-mail: info@fdparnonas.gr, WEB: www.fdparnonas.gr

Social media:

<https://www.facebook.com/fdparnonas>

<http://www.youtube.com/channel> & <https://vimeo.com/user16983440>

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας

Φωτογραφίες: Αρχείο Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού

Με την συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης